

**TEHNOLOGIA BLOCKCHAIN: OPORTUNITĂȚI DE EXTINDERE A INCLUZIUNII
FINANCIARE ÎN REPUBLICA MOLDOVA**

**BLOCKCHAIN TECHNOLOGY: OPPORTUNITIES FOR EXPANDING FINANCIAL
INCLUSION IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

Iulian SECRIERU

Academia de Studii Economice a Moldovei
E-mail: iu_secieru@yahoo.com
ORCID ID: 0009-0007-7429-0417

Svetlana BÎRSAN

Academia de Studii Economice a Moldovei
E-mail: birsan.svetlana@ase.md
ORCID ID: 0000-0001-8349-2714

Eduard KENIG

Academia de Studii Economice a Moldovei
E-mail: editlv@mail.ru
ORCID ID: 0009-0001-0785-3386

Rezumat: *Incluziunea financiară presupune că indivizii și comunitățile au acces la servicii, produse și instrumente financiare adecvate, indiferent de statutul lor economic sau social. Recunoașterea incluziunii financiare ca parte a drepturilor omului subliniază importanța asigurării faptului că toți indivizii au șanse egale de a accesa și de a beneficia de servicii financiare. Guvernele, factorii de decizie și părțile interesate ar trebui să lucreze împreună pentru a crea un mediu favorabil care ar promova incluziunea financiară, ar implementa reglementări de susținere și încurajare a inovării în sistemul financiar.*

Tehnologia blockchain are potențialul să contribuie la extinderea incluziunii financiare, oferind soluții inovatoare persoanelor care nu sunt deservite de sistemele financiare tradiționale. Ca rezultat, persoanele fizice pot avea control asupra activelor sale financiare, pot accesa împrumuturi și pot participa la economia globală.

Cuvinte-cheie: *sistem financiar, incluziune financiară, tehnologia blockchain.*

Abstract: *Financial inclusion is the concept of ensuring that individuals and communities have access to appropriate financial services, products and instruments, regardless of their economic or social status. The recognition of financial inclusion as part of human rights emphasizes the importance of ensuring that all individuals have equal opportunities to access and benefit from financial services. Governments, policy makers and stakeholders should work together to create an enabling environment that promotes financial inclusion, implement regulations that support, encourage innovation in the financial system.*

Blockchain technology has the potential to contribute to financial inclusion by providing innovative solutions to people who are underserved by traditional financial systems. As a result, individuals can have control over their financial assets, access loans, and participate in the global economy.

Keywords: *financial system, financial inclusion, blockchain technology.*

Introducere

Semnificația sistemelor financiare în configurarea dezvoltării economice este remarcabilă și diversă. Sistemele financiare furnizează și gestionează sistemul de plăți aferent schimbului de bunuri și servicii, modelează mecanismul de colectarea economiilor pentru finanțarea proiectelor investiționale, asigură soluțiile de transfer a resurselor economice în timp și între regiuni geografice și industriei, asigură gestionarea incertitudinii și riscurilor, generează informații despre prețuri, facilitând coordonarea procesului decizional diverse sectoare ale economiei, asigură modalitatea de lucru cu informația asimetrică.

Sistemele financiare din țările cu venituri mici dominate, de obicei, de sectoarele lor bancare sunt în mod tradițional relativ izolate de la evoluțiile financiare internaționale, având în vedere accesul limitat la finanțarea externă.

Criza energetică, efectele pandemiei, dar și conflictul din Ucraina au produs schimbări majore asupra economiei globale și a sistemelor financiare. Aceste aspecte au schimbat și modul în care clienții relaționează cu instituțiile financiare, astfel că acum consumatorii preferă să devină clienți ai instituțiilor financiare care pot furniza servicii financiare și bancare prin intermediul diverselor soluții digitale. În acest moment, instituțiile financiare sunt în plin proces de transformare digitală, iar platformele financiar-bancare au devenit principalul canal de comunicare și interacțiune cu consumatorii.

Prezenta lucrare își propune în calitate de obiectiv fundamental: analiza sistemului financiar din Republica Moldova, identificarea problemelor cu care se confruntă acesta și formularea soluțiilor de extindere a incluziunii financiare în Republica Moldova prin aplicarea tehnologiei blockchain.

Pentru atingerea obiectivului formulat au fost planificate următoarele acțiuni:

- ◆ fundamentarea teoretică și metodologică a relației dintre sistemul financiar și tehnologiile informaționale;
- ◆ identificarea specificului tehnologiilor informaționale referitoare la sistemul financiar;
- ◆ prezentarea cadrului de reglementare a sistemelor informaționale din cadrul instituțiilor financiare;
- ◆ identificarea specificului sistemelor informaționale la nivelul instituțiilor financiare;
- ◆ analiza sistemului financiar din perspectiva tehnologiei blockchain;
- ◆ analiza experienței internaționale în domeniul aplicării tehnologiei blockchain în sistemul financiar și instituțiile acestuia;
- ◆ formularea soluțiilor de creștere a eficienței sistemului financiar prin extinderea incluziunii financiare în Republica Moldova ca rezultat al aplicării tehnologiei blockchain.

Realizarea tuturor acțiunilor propuse permit o bună evaluare a perspectivelor de implementare a tehnologiei blockchain în sistemul financiar din Republica Moldova cu scopul extinderii incluziunii financiare.

Metodologia cercetării

Drept suport metodologic și teoretico-științific au fost utilizate rezultatele fundamentale ale cercetărilor realizate în țară și peste hotare cu privire la sistemul financiar, tehnologiile informaționale și perspectiva soluționării cu care se confruntă sistemul financiar din lume și Republica Moldova prin tehnologia blockchain.

Atingerea obiectivului propuse în cadrul cercetării a fost posibilă prin aplicarea metodelor generale de cercetare empirice, precum ar fi: metoda analitică, în baza căreia a fost identificată esența problemei cercetate; metoda analizei sistemice, prin intermediul căreia a fost cercetată situația sistemului financiar din Republica Moldova; metoda sintezei, utilizată pentru stabilirea corelației dintre fenomenele cercetate; metoda analizei cantitative și calitative, aplicată la evaluarea și interpretarea indicatorilor financiar care reflectă eficiența sistemului financiar și nivelul incluziunii financiare.

Incluziunea financiară ca componentă a drepturilor omului

Incluziunea financiară este considerată o componentă esențială a drepturilor omului din mai multe motive.

Promovarea drepturilor economice, prin accesul persoanelor fizice la servicii financiare, cum ar fi conturi bancare, economii, credit și asigurări, poate da indivizilor puterea de a-și gestiona finanțele, de a investi în educație sau afaceri și de a-și îmbunătăți bunăstarea economică. Acest fapt le permite să se elibereze de ciclul sărăciei și diverse dependențe.

Incluziunea financiară ajută la reducerea decalajului dintre diferitele grupuri socio-economice, oferind oportunități egale pentru populațiile marginalizate, încurajând integrarea socială și reducând inegalitatea.

Incluziunea financiară le permite persoanelor să acceseze și să plătească pentru servicii esențiale, cum ar fi asistența medicală, educația și serviciile comunale. Ca rezultat, persoanele nu sunt excluse de la serviciile critice și își pot exercita dreptul la un nivel de viață decent.

Accesul la servicii financiare poate acționa ca o plasă de siguranță în timpul situațiilor de urgență sau evenimente neașteptate. În plus, permite persoanelor fizice să economisească, să formeze active și să obțină o acoperire de asigurare, sporindu-le capacitatea de a face față șocurilor financiare și de a-și proteja drepturile la securitate și bunăstare.

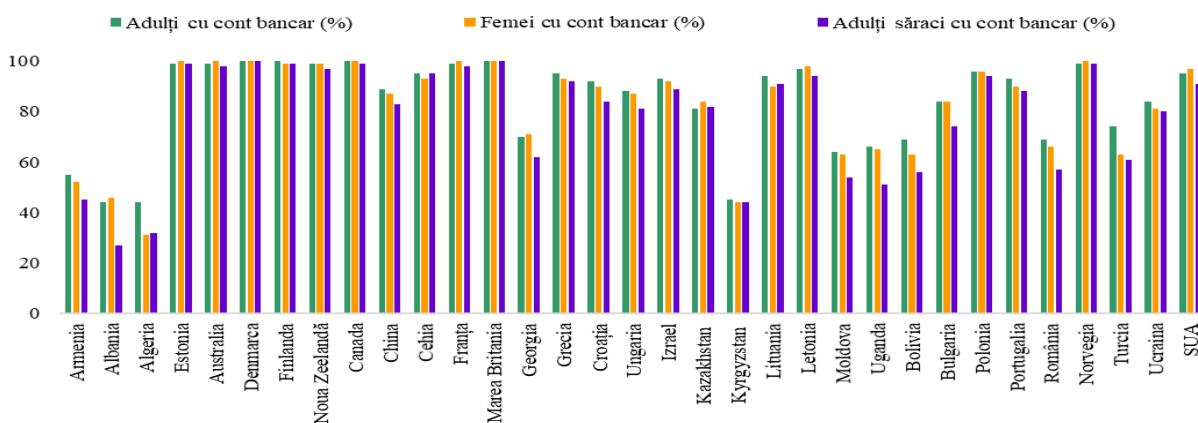
Incluziunea financiară dă persoanelor fizice împuternicirea să ia decizii financiare informate,

sporindu-le capacitatea de a-și exercita drepturile și libertățile. Le permite oamenilor să economisească pentru viitor, să investească în prioritățile lor și să facă alegeri care se aliniază cu valorile și aspirațiile lor.

Indicatori și parametri de măsurare a incluziunii financiare

Următorii indicatori sunt considerați ca parametri de măsurare a incluziunii financiare: proporția populației adulte cu conturi în instituții financiare; proporția femeilor cu conturi în instituții financiare; ponderea adulților săraci cu conturi în instituții financiare în numărul total de respondenți.

Figura 1. Incluziunea financiară măsurată prin numărul de deținători ai conturilor bancare, în %, 2021
Sursa: elaborat de autor în baza The Global Findex Database - 2021, World Bank Group [online]. [citat 05 mai

2023]. Disponibil: <https://www.worldbank.org/en/publication/globalfindex/Report>

După cum se poate observa din informațiile prezentate în Figura 1, țările cu un nivel ridicat de dezvoltare economică se caracterizează printr-un nivel mai ridicat de incluziune financiară. În același timp, este adevărată și relația inversă: țările care se preocupă de incluziunea financiară maximă posibilă a tuturor segmentelor de populație înregistrează, în consecință, un nivel mai ridicat de creștere economică.

Republica Moldova a înregistrat un nivel mai ridicat de incluziune financiară în comparație cu nivelurile actuale din Armenia, Albania, Algeria și Kârgâzstan. Totodată, prin prisma acestui indicator, Republica Moldova nu se află doar sub nivelul țărilor dezvoltate, ci și sub nivelul pe care îl demonstrează Uganda, Bolivia, Turcia, Ucraina, Georgia.

Experiențe internaționale în domeniul aplicării tehnologiei blockchain în sistemul financiar și instituțiile acestuia

În ultimii 5-6 ani tehnologia blockchain a câștigat o atenție semnificativă și a fost explorată pe scară largă în diferite domenii. În deosebi au fost apreciate potențialele aplicații în sistemul financiar și instituțiile acestuia. Un imbold major în acest proces l-a avut acceptarea noii tehnologii de organizații oficiale naționale și internaționale. Mai multe țări și organizații internaționale au explorat și implementat în mod activ tehnologia blockchain pentru a îmbunătăți diferite aspecte ale sectorului financiar.

În continuare sunt prezentate câteva aspecte cheie referitoare la experiența internațională în aplicarea tehnologiei blockchain în sistemul financiar și instituțiile acestuia ca instrument de extindere a incluziunii financiare.

1. Monede și plăți digitale.

Tehnologia Blockchain a fost utilizată pentru dezvoltarea monedelor și a sistemelor de plată digitale. Criptomonede precum Bitcoin și Ethereum, care se bazează pe blockchain, au câștigat încrederea utilizatorilor și ca rezultat importantă și sunt folosite ca forme alternative de monedă și plăți.

Piața criptomonedelor este foarte dinamică și volatilă și cifrele se pot schimba esențial. Cu toate acestea, vom oferi câteva statistici generale/cheie despre criptomonede ca forme alternative de monedă. Este important de menționat că piața criptomonedelor este în continuă evoluție, iar noi tendințe și statistici apar în mod regulat.

Capitalizarea pieței: capitalizarea totală de piață a criptomonedelor a atins apogeul în mai 2021, depășind 2 trilioane de dolari. Bitcoin, cea mai mare criptomonedă, a reprezentat o parte semnificativă a acestei capitalizări bursiere. La moment, în baza a 24,039 criptomonede și informației de la 627 burse,

capitalizarea pieței este de \$1,137,273,822,766, volumul în ultimele 24h - \$30,752,629,628 dominația bitcoinului BTC – 47.0% [1].

Numărul de criptomonede: există mii de criptomonede diferite, iar altele noi sunt create în mod regulat. Bitcoin, Ethereum, Ripple, Litecoin și Cardano sunt printre cele mai cunoscute și utilizate pe scară largă criptomonede.

Dominanța Bitcoin: Bitcoin a dominat în mod tradițional piața criptomonedelor, reprezentând cea mai mare parte a capitalizării sale de piață. Cu toate acestea, cota de piață a altor criptomonede, denumite adesea „altcoins”, a crescut în ultimii ani.

Volatilitate: Criptomonedele sunt cunoscute pentru volatilitatea lor. Prețurile pot experimenta fluctuații semnificative în perioade scurte, influențate de factori precum sentimentul pieței, evoluțiile reglementărilor și progresele tehnologice.

Acceptarea plății: De-a lungul timpului, mai multe companii au început să accepte criptomonede ca formă de plată. Companiile majore, inclusiv Microsoft, AT&T și Overstock, au integrat opțiuni de plată în criptomonede în platformele lor.

Adopție (Adoption and User Base): Adopția criptomonedelor a crescut constant, milioane de oameni din întreaga lume utilizând activ criptomonede în diverse scopuri, inclusiv investiții, achiziții online, remitențe și strângere de fonduri prin ofertele inițiale de monede (initial coin offerings – ICOs).

Cadrul de reglementare: Guvernele și organismele de reglementare au lucrat și continuă să lucreze la stabilirea de cadre și reglementări pentru criptomonede pentru a aborda preocupări precum spălarea banilor, fraudă și protecția investitorilor. Peisajul de reglementare variază de la o țară la alta, unele acceptând criptomonede mai mult decât altele.

Unele țări au progresat chiar spre dezvoltarea monedelor digitale ale băncilor centrale (central bank digital currencies - CBDC) pentru a-și digitaliza monedele naționale.

Mai jos sunt prezentate câteva exemple.

China: Banca Populară Chineză a fost în fruntea dezvoltării CBDC. Ei au desfășurat teste extinse și programe pilot ale monedei lor digitale numite Digital Currency Electronic Payment (DCEP) sau Digital Yuan din 2014. DCEP își propune să sporească incluziunea financiară, să reducă costurile și să îmbunătățească eficiența tranzacțiilor [2].

Suedia: Riksbank, banca centrală a Suediei, explorează dezvoltarea unei e-krona din 2017. Proiectul e-krona își propune să abordeze scăderea utilizării numerarului fizic și să asigure că sistemul de plăți suedez rămâne accesibil, sigur și eficient [3].

Bahamas: Banca Centrală a Bahamas a lansat Sand Dollar în 2020, devenind prima țară care a lansat oficial un CBDC. Sand Dollar este o versiune digitală a dolarului bahamean și are ca scop promovarea incluziunii financiare, îmbunătățirea eficienței plăților și reducerea costurilor asociate cu gestionarea numerarului în zonele îndepărtate [4].

Uniunea valutară din Caraibe de Est (Eastern Caribbean Currency Union - ECCU): ECCU, care cuprinde mai multe țări din regiunea Caraibe, a explorat dezvoltarea unui CBDC regional numit DCash. DCash are scopul de a promova incluziunea financiară, de a reduce costurile de tranzacție și de a facilita plățile transfrontaliere în cadrul uniunii [5].

Specificul fiecărui CBDC poate varia în ceea ce privește designul, tehnologia și considerentele de politică și restricții.

2. Plăți și remitențe transfrontaliere.

Blockchain are potențialul de a revoluționa plățile și remitențele transfrontaliere, oferind tranzacții mai rapide, mai ieftine și mai transparente.

Criptomonedele au potențialul de a reduce costurile plăților și remitențelor transfrontaliere. Metodele tradiționale implică adesea intermediari, cum ar fi băncile și operatorii de transfer de bani, ceea ce poate duce la comisioane mari. Criptomonedele pot elimina sau minimiza nevoia de intermediari, ceea ce duce la costuri mai mici de tranzacție.

Criptomonedele oferă potențialul unor tranzacții transfrontaliere mai rapide în comparație cu metodele tradiționale, care pot fi supuse întârzierilor din cauza proceselor de reglementare și a implicării mai multor intermediari. Cu criptomonede, tranzacțiile pot fi procesate într-un mod peer-to-peer, permițând timpi de decontare mai reduși.

Criptomonedele pot promova incluziunea financiară, permițând persoanelor fără acces la serviciile bancare tradiționale să participe la tranzacții transfrontaliere. Oamenii din regiunile deservite sau nebancaizate pot folosi criptomonede ca mijloc de a primi remitențe și de a efectua plăți, ocolind eventual

limitările infrastructurii financiare tradiționale.

Criptomonedele pot facilita fluxurile de remitențe, oferind o metodă alternativă de trimitere de fonduri peste granițe. Acest lucru este relevant în special pentru persoanele care se confruntă cu provocări, cum ar fi comisioane mari, accesibilitate limitată sau probleme de schimb valutar.

Ripple, de exemplu, este o platformă bazată pe blockchain care permite plăți transfrontaliere în timp real pentru instituțiile financiare.

Trebuie de remarcat faptul că adoptarea și utilizarea criptomonedelor în plăți și remitențe transfrontaliere pot varia în funcție de țară și regiune. Evoluțiile de reglementare, infrastructura și dinamica pieței joacă un rol crucial în modelarea peisajului tranzacțiilor transfrontaliere cu criptomonede. Guvernele și organismele de reglementare evaluează în mod activ impactul și implementează cadre pentru a aborda preocupările legate de spălarea banilor, protecția consumatorilor și stabilitatea financiară.

3. Reglementare și conformitate.

Tehnologia Blockchain are potențialul de a îmbunătăți procesele de reglementare și de conformitate în sistemul financiar. Imuabilitatea și transparența înregistrărilor blockchain pot ajuta la reducerea fraudei, la îmbunătățirea procedurilor KYC (Know Your Customer) și permițând autorităților de reglementare să aibă acces în timp real la datele financiare.

Utilizarea blockchain-ului în procesele de reglementare și de conformitate poate aduce mai multe beneficii în comparație cu metodele tradiționale.

Tehnologia Blockchain oferă un registru transparent și imuabil în care sunt înregistrate toate tranzacțiile și activitățile. Această transparență permite autorităților de reglementare și ofițerilor de conformitate să aibă vizibilitate în timp real asupra întregului ciclu de viață al tranzacțiilor și al activităților legate de conformitate. Natura descentralizată a blockchain-ului asigură rezistența la falsificare a tuturor înregistrărilor, sporind încrederea și auditabilitatea informațiilor și datelor.

Natura imuabilă a tehnologiei Blockchain creează succesiuni/lanțuri permanente și infalsabile a tuturor tranzacțiilor și activităților legate de conformitate. Această caracteristică permite autorităților de reglementare și auditorilor să verifice și să valideze cu ușurință integritatea și acuratețea datelor. Abilitatea de a urmări și audita, în orice moment, tranzacțiile poate facilita conformitatea cu reglementările, investigațiile și raportarea.

Toate aceste posibilități sunt realizate cu condiția că utilizatorii își pot menține proprietatea și controlul asupra datelor lor, acordând acces pe baza necesității de a cunoaște.

Potențialul tehnologiei blockchain de a extinde nemijlocit incluziunea financiară

Tehnologia blockchain are potențialul de a contribui la incluziunea financiară, oferind soluții inovatoare persoanelor care nu sunt deservite de sistemele financiare tradiționale. Ca rezultat, persoanele fizice pot avea control asupra activelor sale financiare, pot accesa împrumuturi și pot participa la economia globală.

Iată câteva exemple despre modul în care tehnologia blockchain poate promova incluziunea financiară:

Platformele bazate pe blockchain pot oferi resurse educaționale și informații despre alfabetizarea financiară, dând persoanelor fizice abilități de cunoștințe și abilități pentru a lua decizii financiare informate. Aceste platforme pot oferi tutoriale, ghiduri și instrumente interactive, îmbunătățind nivelurile de alfabetizare financiară și permițând persoanelor să își gestioneze mai bine finanțele.

Platformele bazate pe blockchain pot permite plăți și remitențe transfrontaliere cu costuri reduse și eficiente. Prin folosirea criptomonedelor sau a monedelor stabile (stablecoins), persoanele fizice pot trimite și primi fonduri la nivel internațional fără a se baza pe sistemele bancare tradiționale. Acest lucru poate fi deosebit de benefic pentru persoanele din regiunile cu acces limitat la servicii bancare sau comisioane mari de remitere.

Tehnologia Blockchain poate oferi persoanelor fizice identități digitale auto-suverane, permițându-le să stocheze și să gestioneze în siguranță informațiile personale. Acest lucru poate fi deosebit de valoros pentru persoanele fără documente oficiale de identificare sau pentru cei care locuiesc în zone îndepărtate. Identitățile digitale de pe blockchain pot permite accesul la servicii financiare, beneficii guvernamentale și alte servicii esențiale. Această oportunitate poate fi utilizată de autorități și în cazuri de calamități/dezastre pe un termen limitat de timp sau teritoriu.

Platformele bazate pe blockchain pot facilita microcreditarea și creditarea P2P, permițând persoanelor să acceseze credite și capital fără a se baza pe instituțiile financiare tradiționale. Acest lucru dă

putere persoanelor care nu au garanții sau istoric de credit să obțină împrumuturi și să participe la activități economice.

Platformele bazate pe blockchain pot oferi persoanelor fizice oportunitatea de a economisi și de a investi în active digitale, chiar și cu capital minim. Proprietatea fracționată și tokenizarea activelor le permit oamenilor să investească într-o gamă largă de active, inclusiv imobiliare, mărfuri și acțiuni. Acest lucru permite indivizilor să-și diversifice portofoliile și să participe la acumularea și creșterea averii.

Tehnologia Blockchain poate oferi servicii financiare direct populației nebancaizate. Cu doar un smartphone și acces la internet, persoanele pot crea portofele digitale bazate pe blockchain și pot accesa servicii precum plăți, remitențe, economii și asigurări. Aceste servicii pot ocoli nevoia de conturi bancare tradiționale, permițând celor nebancaizati să participe la economia digitală.

Platformele de donații bazate pe blockchain pot crește transparența și responsabilitatea în donațiile caritabile. Donatorii pot urmări fluxul de fonduri, asigurându-se că contribuțiile lor ajung la destinatarii vizați și sunt utilizate în scopurile prevăzute. Această transparență poate spori încrederea în procesul de donație, încurajând mai mulți indivizi să contribuie la cauze sociale.

Aceste exemple evidențiază potențialul tehnologiei blockchain de a furniza servicii financiare, de a îmbunătăți cunoștințele financiare și de a promova participarea economică a persoanelor care sunt în prezent subservite de sistemele financiare tradiționale.

Este important de reținut că, deși tehnologia blockchain este foarte promițătoare, există și provocări de depășit, cum ar fi scalabilitatea, preocupările legate de confidențialitate, cadrele de reglementare și interoperabilitatea. Cu toate acestea, experiența internațională demonstrează un interes din ce în ce mai mare pentru explorarea și implementarea tehnologiei blockchain pentru a îmbunătăți eficiența, transparența și securitatea sistemului financiar.

Discuții

Valorificarea tehnologiei blockchain la nivel național, prin dezvoltarea și implementare unei multiple game variate de servicii financiare în baza unor platforme descentralizate și contractele inteligente, va oferi o automatizare, dezintermediere și transparență sporită a proceselor financiare tradiționale. Acest fapt va permite într-o perioadă de timp foarte scurtă, apariția de noi posibilități pentru toate categoriile de utilizatori de servicii financiare.

Ținând cont, că această tehnologie și-a demonstrat realul potențial și a obținut o vastă răspândire nu cu mult timp în urmă (5-6 ani) și că domeniul TIC este printre liderii de dezvoltare în Republica Moldova, există o bună oportunitate de creare a unui ecosistem digital financiar performant. În plus, acceptul la nivel guvernamental al acestei tehnologii, chiar doar la nivel de declarație, poate atrage investiții majore în economia națională. În trimestrul I al anului 2021, investițiile doar israeliene în Fintech au crescut cu 260% fata de trimestrul I al anului 2020, în primele șase luni investindu-se 2,33 miliarde USD, iar cererea în noi sisteme de plăți a crescut cu 28% [6].

Trebuie de menționat faptul că se dorește sau nu, o re tehnologizare a tehnologiilor serviciilor financiare se cere și va fi necesară. Acest fapt se poate de afirmat în baza a următoarelor trei considerente:

- 1) așteptările utilizatorilor/consumatorilor determină inovația digitală în fiecare domeniu, dar în sistemul financiar din RM ele sunt vădite;
- 2) tehnologia învechită reprezintă provocarea majoră cu care se confruntă firmele de servicii financiare la implementarea sau dezvoltarea instrumentelor de gestionare a banilor digitali [7];
- 3) este necesară o reacție la scăderea utilizării numerarului fizic, care poate afecta negativ accesibilitatea, siguranța și eficiența sistemului de plăți moldovenești.

Orice soluție propusă domeniului financiar existent trebuie să ofere servicii de încredere, ieftine, transparente și rapide.

Concluzii

Trebuie de înțeles corect și de la bun început, că nu toate potențiale beneficii ale tehnologiei blockchain pot fi obținute la nivelul Republicii Moldova. Acest fapt se datorează teritoriului mic al țării, populației mici și îmbătrânite, nivelului scăzut a veniturilor pe cap de locuitor și exodului existent de populație. Implementarea unor soluții, ce țin cont de limitările existente, vor micșora riscurile neacceptării unei noi tehnologii.

Evident, că pentru a-și demonstra utilitatea și viabilitatea, adică caracterul său de a se dezvolta în timp, tehnologia blockchain, printre primele, trebuie să ofere noi soluții pentru serviciile tradiționale

existente: gestionarea conturilor de tranzactionare, atât clasice (conturile bancare) cât și cele de monedă digitală/electronică/cripto; Servicii de plata bazate pe noile tehnologii blockchain și Inteligența Artificială (IA); Conturi de economii; Servicii de investitii; Servicii de creditare; Asigurari.

Chiar de la bun început, noile servicii financiare, bazate pe tehnologia Blockchain, contracte inteligente și IA, va permite utilizatorilor să beneficieze de:

- costuri reduse a tranzacțiilor în termeni de timp, resurse și cheltuieli administrative asociate;
- tranzacții mai rapide;
- o transparență reală la orice etapă a tranzacției;
- o incluziune financiară sporită;
- o îmbunătățirea eficienței tranzacțiilor;
- minimizarea riscurilor prin automatizare în baza contractelor inteligente (eliminarea potențialului de eroare umană);
- diverse facilități a plăților transfrontaliere sau comunitare (ex. UE).

Implementarea unor soluții mai eficiente, doar pentru aceste servicii financiare tradiționale, va trezi un interes „sănătos” față de noile tehnologii, care va fi necesar doar de amplificat prin noi soluții în alte domenii și sectoare.

Mulțumiri. Această publicație este elaborată în cadrul proiectului „Drepturile omului în Republica Moldova: dimensiunea financiară și consolidarea prin gestiunea eficientă a cheltuielilor publice” (cifrul 20.80009.0807.35), finanțat prin intermediul Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare.

Bibliografie:

1. <https://coinmarketcap.com/>
2. Qian, Yao. The technology behind central bank digital currency: A conversation with the People’s Bank of China. In: Journal of Financial Transformation, 2017; Xiabing, Wang. Design choices for central bank digital currency: Policy and technical considerations. In: China Finance Review International, 2020.
3. Teigland, Robin. Central Bank Digital Currencies: A Comparative Review. In: SSRN Electronic Journal, 2020. Ingves, Stefan. Central Bank Digital Currency and Financial Stability: A Review. In: Sveriges Riksbank Economic Review, 2020.
4. Ashique, Habib, James, Robert. Central Bank Digital Currency and Financial Inclusion: A Case Study of The Bahama. In: SSRN Electronic Journal, 2021. Frost, Jon. E-Money: A Pathway to Central Bank Digital Currency in The Bahamas. IMF Working Paper, 2021.
5. Kiyohiko G. Nishimura. Digital Currency for Eastern Caribbean Currency Union (ECCU). International Monetary Fund, 2020; Marek, Dabrowski, Skala, Dorota. Digital Currency for the Eastern Caribbean Currency Union (ECCU): A Design Approach. CASE Network Reports, 2020.
6. Cision. Israeli FinTech is Booming: H1/2021 Investments climb by 260% compared to H1/2020, 2021. Disponibil: <https://www.prnewswire.com/news-releases/israeli-fintech-is-booming-h12021-investments-climb-by-260-compared-to-h12020-301341900.html>
7. Backbase, 2021. Disponibil: <https://www.backbase.com/banking-financial-wellness-apac/>